

[Ιστορίες της Ελληνικής γλώσσας]

Γ. Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της ελληνικής γλώσσας

Γιώργος Παπαναστασίου

Μπαμπινιώτης Γ. 1998. Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία. 3^η έκδοση. Αθήνα.

Μιλάμε ελληνικά, γράφουμε ελληνικά, έχουμε άποψη για τη σωστή γραφή και εκφορά της γλώσσας μας (πολλές φορές με φανατισμό) αλλά η γνωριμία μας με τις ρίζες της γλώσσας σταματά ή περιορίζεται στο μάθημα των αρχαίων ελληνικών του σχολείου.

Όμως, η ελληνική γλώσσα μετρά ζωή, μαρτυρημένη, με αδιάκοπη πορεία και εξέλιξη, 40 αιώνων. Ο Γ. Μπαμπινιώτης, ο μεγάλος αυτός έλληνας γλωσσολόγος, αναλαμβάνει σε αυτό το βιβλίο του να μας ξεναγήσει σε όλη αυτή τη μακριά πορεία. Και τα καταφέρνει χωρίς ούτε το βιβλίο να γίνει πληκτικό γλωσσολογικό ανάγνωσμα, ούτε στεγνή επιστημονική πραγματεία. Αντίθετα, το βιβλίο απευθύνεται στον καθένα που ενδιαφέρεται να γνωρίσει βαθύτερα την «ξεχωριστή ανάμεσα στις 2.700 γλώσσες του κόσμου» ελληνική γλώσσα.

Η βαθιά γνώση και η αγάπη του για τη γλώσσα, καθώς και το γλαφυρό του γράψιμο βοηθούν τον αναγνώστη να παρακολουθήσει με ενδιαφέρον, και όχι να παρακάμψει από ανία, τμήματα του βιβλίου με πιο τεχνικό περιεχόμενο όπως είναι τα δομικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά της γλώσσας.

Ο αναγνώστης, στα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου, γνωρίζεται με την επιστήμη της γλωσσολογίας και με την ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, τη μεγάλη οικογένεια γλωσσών στην οποία ανήκει και η ελληνική. Ο συγγραφέας δεν παραλείπει να αναφερθεί και στις υπόλοιπες οικογένειες γλωσσών της ανθρωπότητας. Στη συνέχεια, στο κύριο μέρος του βιβλίου, παρουσιάζονται οι πρώτες γραπτές μαρτυρίες της ελληνικής γλώσσας (γραμματική γραφή Β' περίπου 1450-1200 π.Χ.). Η προέλευση και η εξέλιξη του ελληνικού αλφαβήτου αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερου τμήματος στο βιβλίο.

Οι αρχαίες ελληνικές διάλεκτοι καθώς και τα ομηρικά έπη απασχολούν το συγγραφέα στα επόμενα μέρη του βιβλίου. Στα κεφάλαια αυτά γίνεται η ταξινόμηση των ελληνικών διαλέκτων και η παρουσίαση των γενικών χαρακτηριστικών τους.

Η δημιουργία της Αλεξανδρινής Κοινής και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αποτελούν το επόμενο, μεγάλο, τμήμα του βιβλίου. Τόσο η Αλεξανδρινή Κοινή, όσο και η Μεσαιωνική Ελληνική, που ιστορείται στη συνέχεια, αποτελούν τους πλησιέστερους σταθμούς, στη σημερινή μορφή της γλώσσας, κατά τη μακραίωνη εξελικτική πορεία της.

Το τελευταίο τμήμα του βιβλίου είναι αφιερωμένο στο γλωσσικό ζήτημα και στο γλωσσικό διχασμό των νεότερων χρόνων και ολοκληρώνεται με την επισημοποίηση της Νεοελληνικής

το 1976.

Τέλος, στα παραρτήματα του βιβλίου, ο Γ. Μπαμπινιώτης, παραθέτει το φωνολογικό σύστημα της αρχαίας και της νέας Ελληνικής γλώσσας καθώς και δείγματα επιγραφικών, παπυρικών και άλλων κειμένων από ολόκληρη τη μακραίωνη ιστορία της γλώσσας (αρχαία, Αλεξανδρινή Κοινή, Μεσαιωνική και Νέα Ελληνική).

<http://www.teither.gr>

1 Μαρτίου 2006